

М. О. Скочко

аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВРАЗЛИВИМ КАТЕГОРІЯМ НАСЕЛЕННЯ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Соціальна робота на регіональному рівні характеризується певною специфікою. По-перше, здебільшого вона забезпечується діяльністю державних і неурядових організацій, органів місцевого самоврядування шляхом надання ними соціальних послуг відповідним категоріям населення, впровадження відповідних соціальних технологій. По-друге, діяльність фахівців соціальної сфери при організації соціальної роботи на рівні місцевого самоврядування має бути спрямована на розвиток співпраці, партнерських відносин між різними соціальними інституціями територіальної громади, органами місцевого самоврядування та місцевої виконавчої влади, членами громади. По-третє, базовою умовою ефективності соціальної роботи в громаді є активізація членів громади, стимулювання їх до різних ініціатив, насамперед до участі у визначенні та вирішенні проблем соціально вразливих категорій громадян [1].

Існуюча сьогодні в Україні сфера соціальних послуг та її діяльність регламентується багатьма законодавчо-нормативними актами, що визначають основні організаційні та правові засади щодо підтримки нужденних верств населення. Основним правовим актом, що визначає організаційні та правові засади надання соціальних послуг, є Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 р.

До вразливих категорій відносяться особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників [3].

Соціальні послуги задовольняють поки що лише невідкладні потреби вразливих верств населення, не орієнтовані на запобігання виникненню

складних життєвих обставин, не формують в осіб навичок реінтеграції у суспільство, що призводить до утримання значної кількості таких осіб під опікою держави. Соціальні послуги у своїй більшості надаються в стаціонарних інтернатних установах та закладах, внаслідок чого не реалізується право осіб проживати у громаді [4].

Надання соціальних послуг ґрунтується на таких принципах: дотримання прав людини, прав дитини та прав осіб з інвалідністю; гуманізму; забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; поваги до честі та гідності; толерантності; законності; соціальної справедливості; доступності та відкритості; неупередженості та безпечності; добровільності; індивідуального підходу; комплексності; конфіденційності; максимальної ефективності та прозорості використання надавачами соціальних послуг бюджетних та інших коштів; забезпечення високого рівня якості соціальних послуг.

Надавачі соціальних послуг провадять свою діяльність відповідно до законодавства про соціальні послуги, на підставі установчих та інших документів, якими визначено перелік соціальних послуг та категорії осіб, яким надаються такі послуги, за умови забезпечення їх відповідності критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, встановленим Кабінетом Міністрів України [3].

Незважаючи на те, що надання соціальних послуг в Україні є прерогативою саме держави, організації недержавного сектора в сфері надання соціальних послуг особам, які потребують, відіграють значну роль. Спектр соціальних послуг недержавними організаціями, є досить широким і охоплює такі соціальні сфери: надання соціальних послуг людям з обмеженими можливостями, соціальна реабілітація, робота з дітьми та молоддю, допомога сім'ям з дітьми-інвалідами, соціальна профілактика негативних явищ серед молоді, протидія поширенню епідемії ВІЛ / СНІД, робота з безпритульними, психолого-педагогічне консультування і деякі інші [5].

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що стан соціальної роботи на селі має різкі зміни в економіці, політиці, соціальній сфері

України в порівнянні з соціальною роботою в містах, ілюструється навіть специфікою періодизації, яка висвітлює запізненість забезпечення села державними соціальними послугами.

На сучасному етапі існують проблеми соціального обслуговування селян, пов'язані зі слабкою фінансовою базою органів соціального захисту і слабким кадровим забезпеченням.

Тому важливо в систему професійної підготовки ввести систему інформації про село, а саме: поняття, функції та типологізацію сільській місцевості, проблеми розвитку сільських територій, концептуальні засади комплексного збалансованого розвитку сільської місцевості [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпалько О. В. Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з дітьми та учнівською молоддю в територіальній громаді : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.05 / Безпалько О. В. ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2007. – 44 с. [Bezpalcko O. V. Teoriia i praktyka sotsialno-pedahohichnoi roboty z ditmy ta uchnivskoiu moloddiu v terytorialnii hromadi : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.05 / Bezpalcko O. V. ; Luhan. nats. ped. un-t im. Tarasa Shevchenka. – Luhansk, 2007. – 44 s.].
2. Введення в соціальну роботу / Під. ред. І. Григи. - М.: Фенікс, 2001. - С.95-123
3. Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 р. // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
4. Попова С. М. Особливості надання соціальних послуг в Україні / С. М. Попова, Л. М. Попова // Європейські перспективи. - 2014. - № 10. - С. 29-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_10_7.
5. Сідельник Л. Неурядові організації - ефективні союзники держави в наданні соціальних послуг: теорема або аксіома? // Громадянське суспільство. - 2010. - № 1. - С. 22-27.